

**Відокремлений структурний підрозділ
«Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

«Затверджую»

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОНКІНА

«16» 01 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА**

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок

2025-2026 навчальний рік

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахового молодшого бакалавра *галузі знань 07* Управління та адміністрування *спеціальності 072* Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу
Протокол № 1 від «31» 08 2023р. (для здобувачів 2023 року вступу на базі БСО)

Мова навчання: українська

Розробники: Різуненко Тетяна Петрівна, викладач обліково-фінансових дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

Протокол від «16» 01 2026 року № 6

Голова циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

Наталія СЛЕПЦОВА

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u>	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності
Модулів - 3	Спеціальність <u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>	Рік підготовки 3-й рік на базі БСО
Загальна кількість годин - 60		Семестр
		I II
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: II семестр – 4 самостійної роботи студента II семестр – 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	- 24 год.
		Практичні
		- 10 год
		Семінарські
		- 6 год.
		Самостійна робота
20 год.		
Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» – формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Завдання навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» – засвоєння теоретичних основ сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану, санації підприємств.

Предметом навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є: система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні знати:**

- сутність фінансів підприємств, їх функції і значущість у ринковій економіці;
- особливості організації фінансових відносин підприємств та міжгалузевих фінансових відносин;
- техніку фінансових розрахунків;
- типову фінансову документацію;
- прийоми і методи складання фінансової частини бізнес-плану;
- фінансування та кредитування господарської діяльності і капітальних інвестицій;
- склад і зміст фінансової звітності та порядок оцінки фінансового стану підприємства;

уміти:

- визначати показники ефективності використання активів, розраховувати потребу у фінансових та кредитних ресурсах;
- складати фінансовий план та фінансову звітність;
- проводити аналіз фінансового стану підприємства;
- виявляти фінансові резерви підприємства;
- приймати рішення за результатами фінансового аналізу.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фінанси підприємства» є обов'язковим компонентом підготовки фахових молодших бакалаврів. Вона поглиблює та конкретизує знання здобувачів освіти, набуті в процесі вивчення дисциплін «Казначейська справа», «Страхові послуги», «Фінанси, гроші та кредит», «Економіка підприємства», «Податкова система» і тісно пов'язана з виробничою практикою.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи й страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства. СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин. СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність. СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

**Результати
навчання (РН)**

РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань

3. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти за 4-бальною шкалою

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	Здобувач глибоко та системно розкриває економічні категорії та закони, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між економічними процесами; демонструє системне розуміння теоретичного матеріалу, пояснює принципи функціонування фінансових систем, аналізує їх особливості; застосовує норми законодавства, аргументує рішення з посиланням на нормативні акти; самостійно розв'язує професійні завдання, застосовуючи аналітичні методи; самостійно знаходить та опрацьовує релевантні джерела інформації; формує форми звітності, здійснює глибокий фінансовий аналіз, правильно робить обґрунтовані висновки; впевнено використовує сучасні фінансові інструменти та цифрові технології у професійній діяльності; проявляє як лідерські якості, так і злагожденість роботи в команді, відповідальність, ініціативність, здатність до самоосвіти та інтерес до нових знань.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна; пояснює основні економічні категорії та закони, визначає ключові взаємозв'язки; правильно орієнтується в законодавстві, правильно виконує типові професійні завдання, та аналітичні задачі за відомими алгоритмами, допускає незначні неточності у звітності або аналізі; використовує декілька джерел, правильно опрацьовує інформацію; застосовує основні сучасні інструменти у сфері фінансів; працює самостійно і в команді, відкритий до нових знань.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, частково дотримується професійних норм, виконує завдання, але потребує контролю; обмежена ініціативність.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Сутність та функції фінансів підприємств. Сфери фінансових відносин підприємств. Суть та склад фінансових ресурсів підприємства. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансовий менеджмент та його роль в управлінні фінансами підприємств.

2. ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Власний капітал як фінансове джерело формування ресурсів підприємства. Склад та структура власного капіталу підприємства. Особливості формування статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм. Позичковий капітал та його місце у фінансовій системі під час формування ресурсів підприємства.

3. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Суть необоротних активів та їх класифікація. Показники стану та ефективності використання необоротних активів. Амортизаційна політика та її вплив на формування фінансових ресурсів підприємства. Сутність капітальних інвестицій, їх види та джерела фінансування.

Семінарське заняття

Аналіз і вибір найефективнішого методу, з фінансової точки зору, нарахування амортизації за виконаними розрахунками практичного заняття з нарахування амортизації, його обґрунтування.

4. ОБОРОТНІ АКТИВИ ТА ДЖЕРЕЛА ЇХ ФОРМУВАННЯ

Економічна сутність оборотних активів та їх структура. Методи визначення потреби в оборотних активах. Поняття норм і нормативів. Нормування власних оборотних активів. Особливості розрахунку нормативів власних оборотних активів в агропромислових формуваннях. Джерела формування оборотних активів підприємства. Показники наявності оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних активів та способи прискорення оборотності їх.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Суть, значення та принципи організації грошових розрахунків. Зміст та організація готівкових розрахунків підприємств та сфера їх застосування. Порядок відкриття рахунків у банку та їх види. Способи та форми безготівкових розрахунків. Проведення безготівкових розрахунків за різними їх формами. Особливості розрахунків у системі електронних платежів. Розрахунково-платіжна дисципліна та санкції в системі грошових платежів.

Практичне заняття

Оформлення пакета документів на відкриття рахунків у банку. Заповнення банківських платіжних документів.

6. ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Характеристика видів діяльності підприємств. Сутність та класифікація доходів та витрат підприємства. Характеристика доходів та витрат від операційної діяльності. Характеристика доходів та витрат від фінансової діяльності. Характеристика доходів та витрат від інвестиційної та іншої діяльності. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Порядок формування фінансових результатів підприємства у фінансовій звітності. Розподіл прибутку підприємства.

Семінарське заняття

Особливості формування доходу від реалізації на підприємствах окремих галузей економіки. Методи прогнозування та планування виручки від реалізації. Виручка від позареалізаційних операцій.

Практичне заняття

Складання ф.2 «Звіт про фінансові результати» за вихідними даними доходів і витрат діяльності підприємства.

7. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Система оподаткування підприємств, її функції і призначення. Види податків, що сплачують підприємства. Непрямі та прямі податки. Особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність господарюючих суб'єктів. Обов'язкові відрахування підприємств у цільові державні фонди, механізм їх нарахування. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Семінарське заняття

Податкова система та загальні положення оподаткування підприємств.
Економічне призначення ресурсних платежів.

Практичне заняття

Розрахування податкових зобов'язань за різними видами податків, які сплачують юридичні та фізичні особи.

8. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Необхідність та суть кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Визначення потреби підприємства в кредиті на основі аналізу грошових надходжень. Порядок отримання і погашення банківського кредиту. Небанківське кредитування підприємств. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Практичне заняття

Оформлення документації на отримання кредиту. Розрахування відсотків за кредитними операціями.

9. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Сутність фінансової стратегії підприємства. Інформаційна база фінансового планування. Зміст, завдання і методи фінансового планування. Зміст і порядок складання поточного та оперативного фінансового планів підприємства.

10. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ І БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

Оцінювання фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення для оцінювання фінансового стану підприємства. Показники фінансового стану підприємства. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Економічна сутність санації та банкрутства підприємства. Фінансові джерела санації підприємства. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємства. Порядок ліквідації підприємства.

Практичне заняття

Розрахування показників оцінки фінансового стану підприємства.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	сем.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Тема 1. Основи організації фінансів підприємства	4	2				2
Тема 2. Формування капіталу підприємства	4	2				2
Тема 3. Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	6	2			2	2
Тема 4. Оборотні активи та джерела їх формування	4	2				2
Разом за модулем 1	18	8			2	8
Модуль 2						
Тема 5. Організація грошових розрахунків підприємств	6	2	2			2
Тема 6. Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	10	4	2		2	2
Тема 7. Оподаткування підприємств	10	4	2		2	2
Разом за модулем 2	26	10	6		4	6
Модуль 3						
Тема 8. Кредитування підприємств	6	2	2			2
Тема 9. Фінансове планування на підприємствах	4	2				2
Тема 10. Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова санація і банкрутство підприємств	6	2	2			2
Разом за модулем 3	16	6	4			6
Усього годин	60	24	10		6	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація грошових розрахунків підприємств	2
2	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	2
3	Оподаткування підприємств	2
4	Кредитування підприємств	2
5	Оцінювання фінансового стану підприємства.	2

	Фінансова санація і банкрутство підприємств	
	Разом	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	2
2	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	2
3	Оподаткування підприємств	2
	Разом	6

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи організації фінансів підприємства	2
2	Формування капіталу підприємства	2
3	Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	2
4	Оборотні активи та джерела їх формування	2
5	Організація грошових розрахунків підприємств	2
6	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	2
7	Оподаткування підприємств	2
8	Кредитування підприємств	2
9	Фінансове планування на підприємствах	2
10	Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова санація і банкрутство підприємств	2
	Разом	20

9. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Кейс-метод
- Демонстрація
- Вправи
- Імітаційно-ігрові, ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

10. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Тести
- Письмова контрольна робота
- Перевірка конспектів лекцій
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Різноманітні завдання

11. Методичне забезпечення

- Унаочнення
- Презентації
- Роздатковий матеріал

12. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV// База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг від 29.07.2022 № 163// База даних «Законодавство України»/ ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
5. Біла О. Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник – 3-тє видання, Львів: «Магнолія 2006», 2025 – 384 с.
6. Стасюк Г.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 480 с.

Додаткові:

1. Гриценко Л.Л. Фінанси підприємств: практикум. Київ: ВД «Кондор», 2021. 285с.
2. Гриб С.В., Болкунова І.О. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах:

- навчальний посібник. Київ: «Патерик», 2021. 336 с.
3. Власова Н.О., Міщенко В.А. Фінанси підприємств: підручник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 450 с.
  5. Онисько С.М. Фінанси підприємства (практикум): навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 224 с.

13. Інформаційні ресурси

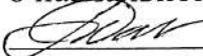
1. Верховна рада України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Журнал «Вісник податкової служби» URL: www.visnuk.com.ua
3. Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua.
4. Журналу «Баланс» URL: <https://balance.ua/>
5. Журнал «Бухгалтерський журнал» URL: <https://i.factor.ua/ukr/>
7. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>
8. Національний банк України URL: www.bank.gov.ua.
9. Міністерство економіки України URL: www.me.gov.ua.

3

**Відокремлений структурний підрозділ
«Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

«Затверджую»

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОНКІНА

«16» 01 _____ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА**

галузь знань **07** Управління та адміністрування

спеціальність **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок

2025-2026 навчальний рік

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахового молодшого бакалавра *галузі знань 07* Управління та адміністрування *спеціальності 072* Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу
Протокол № 9 від «21» серпня 2024р. (для здобувачів 2024 року вступу на базі ПЗСО)

Мова навчання: українська

Розробники: Різуненко Тетяна Петрівна, викладач обліково-фінансових дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

Протокол від «16» 01 2026 року № 6

Голова циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

Наталія СЛЕПЦОВА

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u>	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності		
Модулів - 3	Спеціальність <u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>	Рік підготовки 2-й рік на базі ПЗСО		
Загальна кількість годин - 60		Семестр	I	II
			Лекції	
		-	24 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: II семестр – 4 самостійної роботи студента II семестр – 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Практичні		
		-	10 год	
		Семінарські		
		-	6 год.	
		Самостійна робота		
-	20 год.			
Вид контролю: залік				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» – формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Завдання навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» – засвоєння теоретичних основ сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану, санації підприємств.

Предметом навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є: система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркового дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні знати:**

- сутність фінансів підприємств, їх функції і значущість у ринковій економіці;
- особливості організації фінансових відносин підприємств та міжгалузевих фінансових відносин;
- техніку фінансових розрахунків;
- типову фінансову документацію;
- прийоми і методи складання фінансової частини бізнес-плану;
- фінансування та кредитування господарської діяльності і капітальних інвестицій;
- склад і зміст фінансової звітності та порядок оцінки фінансового стану підприємства;

уміти:

- визначати показники ефективності використання активів, розраховувати потребу у фінансових та кредитних ресурсах;
- складати фінансовий план та фінансову звітність;
- проводити аналіз фінансового стану підприємства;
- виявляти фінансові резерви підприємства;
- приймати рішення за результатами фінансового аналізу.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фінанси підприємства» є обов'язковим компонентом підготовки фахових молодших бакалаврів. Вона поглиблює та конкретизує знання здобувачів освіти, набуті в процесі вивчення дисциплін «Казначейська справа», «Страхові послуги», «Фінанси, гроші та кредит», «Економіка підприємства», «Податкова система» і тісно пов'язана з виробничою практикою.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
<p>Спеціальні компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства. СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин. СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність. СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p>
<p>Результати навчання (РН)</p>	<p>РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами. РН 4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p>

	<p>РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.</p> <p>РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.</p> <p>РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.</p> <p>РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.</p> <p>РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p> <p>РН 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>РН 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань</p>
--	--

3. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти за 4-бальною шкалою

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	Здобувач глибоко та системно розкриває економічні категорії та закони, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між економічними процесами; демонструє системне розуміння теоретичного матеріалу, пояснює принципи функціонування фінансових систем, аналізує їх особливості; застосовує норми законодавства, аргументує рішення з посиланням на нормативні акти; самостійно розв'язує професійні завдання, застосовуючи аналітичні методи; самостійно знаходить та опрацьовує релевантні джерела інформації; формує форми звітності, здійснює глибокий фінансовий аналіз, правильно робить обґрунтовані висновки; впевнено використовує сучасні фінансові інструменти та цифрові технології у професійній діяльності; проявляє лідерські якості, відповідальність, ініціативність, здатність до самоосвіти.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна; пояснює основні економічні категорії та закони, визначає ключові взаємозв'язки; правильно орієнтується в законодавстві, правильно виконує типові професійні завдання, та аналітичні задачі за відомими алгоритмами, допускає незначні неточності у звітності або аналізі; використовує декілька джерел, правильно опрацьовує інформацію; застосовує основні сучасні інструменти у сфері фінансів; працює самостійно і в команді, відкритий до нових знань.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, частково дотримується професійних норм, виконує завдання, але потребує контролю; обмежена ініціативність.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Сутність та функції фінансів підприємств. Сфери фінансових відносин підприємств. Суть та склад фінансових ресурсів підприємства. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансовий менеджмент та його роль в управлінні фінансами підприємств.

2. ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Власний капітал як фінансове джерело формування ресурсів підприємства. Склад та структура власного капіталу підприємства. Особливості формування статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм. Позичковий капітал та його місце у фінансовій системі під час формування ресурсів підприємства.

3. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Суть необоротних активів та їх класифікація. Показники стану та ефективності використання необоротних активів. Амортизаційна політика та її вплив на формування фінансових ресурсів підприємства. Сутність капітальних інвестицій, їх види та джерела фінансування.

Семінарське заняття

Аналіз і вибір найефективнішого методу, з фінансової точки зору, нарахування амортизації за виконаними розрахунками практичного заняття з нарахування амортизації, його обґрунтування.

4. ОБОРОТНІ АКТИВИ ТА ДЖЕРЕЛА ЇХ ФОРМУВАННЯ

Економічна сутність оборотних активів та їх структура. Методи визначення потреби в оборотних активах. Поняття норм і нормативів. Нормування власних оборотних активів. Особливості розрахунку нормативів власних оборотних активів в агропромислових формуваннях. Джерела формування оборотних активів підприємства. Показники наявності оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних активів та способи прискорення оборотності їх.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Суть, значення та принципи організації грошових розрахунків. Зміст та організація готівкових розрахунків підприємств та сфера їх застосування. Порядок відкриття рахунків у банку та їх види. Способи та форми безготівкових розрахунків. Проведення безготівкових розрахунків за різними їх формами. Особливості розрахунків у системі електронних платежів. Розрахунково-платіжна дисципліна та санкції в системі грошових платежів.

Практичне заняття

Оформлення пакета документів на відкриття рахунків у банку. Заповнення банківських платіжних документів.

6. ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Характеристика видів діяльності підприємств. Сутність та класифікація доходів та витрат підприємства. Характеристика доходів та витрат від операційної діяльності. Характеристика доходів та витрат від фінансової діяльності. Характеристика доходів та витрат від інвестиційної та іншої діяльності. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Порядок формування фінансових результатів підприємства у фінансовій звітності. Розподіл прибутку підприємства.

Семінарське заняття

Особливості формування доходу від реалізації на підприємствах окремих галузей економіки. Методи прогнозування та планування виручки від реалізації. Виручка від позареалізаційних операцій.

Практичне заняття

Складання ф.2 «Звіт про фінансові результати» за вихідними даними доходів і витрат діяльності підприємства.

7. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Система оподаткування підприємств, її функції і призначення. Види податків, що сплачують підприємства. Непрямі та прямі податки. Особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність господарюючих суб'єктів. Обов'язкові відрахування підприємств у цільові державні фонди, механізм їх нарахування. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Семінарське заняття

Податкова система та загальні положення оподаткування підприємств.
Економічне призначення ресурсних платежів.

Практичне заняття

Розрахування податкових зобов'язань за різними видами податків, які сплачують юридичні та фізичні особи.

8. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Необхідність та суть кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Визначення потреби підприємства в кредиті на основі аналізу грошових надходжень. Порядок отримання і погашення банківського кредиту. Небанківське кредитування підприємств. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Практичне заняття

Оформлення документації на отримання кредиту. Розрахування відсотків за кредитними операціями.

9. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Сутність фінансової стратегії підприємства. Інформаційна база фінансового планування. Зміст, завдання і методи фінансового планування. Зміст і порядок складання поточного та оперативного фінансового планів підприємства.

10. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ І БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

Оцінювання фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення для оцінювання фінансового стану підприємства. Показники фінансового стану підприємства. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Економічна сутність санації та банкрутства підприємства. Фінансові джерела санації підприємства. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємства. Порядок ліквідації підприємства.

Практичне заняття

Розрахування показників оцінки фінансового стану підприємства.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Тема 1. Основи організації фінансів підприємства	4	2				2
Тема 2. Формування капіталу підприємства	4	2				2
Тема 3. Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	6	2			2	2
Тема 4. Оборотні активи та джерела їх формування	4	2				2
Разом за модулем 1	18	8			2	8
Модуль 2						
Тема 5. Організація грошових розрахунків підприємств	6	2	2			2
Тема 6. Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	10	4	2		2	2
Тема 7. Оподаткування підприємств	10	4	2		2	2
Разом за модулем 2	26	10	6		4	6
Модуль 3						
Тема 8. Кредитування підприємств	6	2	2			2
Тема 9. Фінансове планування на підприємствах	4	2				2
Тема 10. Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова санація і банкрутство підприємств	6	2	2			2
Разом за модулем 3	16	6	4			6
Усього годин	60	24	10		6	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація грошових розрахунків підприємств	2
2	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	2
3	Оподаткування підприємств	2
4	Кредитування підприємств	2
5	Оцінювання фінансового стану підприємства.	2

	Фінансова санація і банкрутство підприємств	
	Разом	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	2
2	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	2
3	Оподаткування підприємств	2
	Разом	6

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи організації фінансів підприємства	2
2	Формування капіталу підприємства	2
3	Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	2
4	Оборотні активи та джерела їх формування	2
5	Організація грошових розрахунків підприємств	2
6	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	2
7	Оподаткування підприємств	2
8	Кредитування підприємств	2
9	Фінансове планування на підприємствах	2
10	Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова санація і банкрутство підприємств	2
	Разом	20

9. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Кейс-метод
- Демонстрація
- Вправи
- Імітаційно-ігрові, ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

10. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Тести
- Письмова контрольна робота
- Перевірка конспектів лекцій
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Різноманітні завдання

11. Методичне забезпечення

- Унаочнення
- Презентації
- Роздатковий матеріал

12. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV// База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг від 29.07.2022 № 163// База даних «Законодавство України»/ ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
5. Біла О. Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник – 3-тє видання, Львів: «Магнолія 2006», 2025 – 384 с.
6. Стасюк Г.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 480 с.

Додаткові:

1. Гриценко Л.Л. Фінанси підприємств: практикум. Київ: ВД «Кондор», 2021. 285с.
2. Гриб С.В., Болкунова І.О. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах:

- навчальний посібник. Київ: «Патерик», 2021. 336 с.
3. Власова Н.О., Міщенко В.А. Фінанси підприємств: підручник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 450 с.
  5. Онисько С.М. Фінанси підприємства (практикум): навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 224 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Журнал «Вісник податкової служби» URL: www.visnuk.com.ua
3. Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua.
4. Журналу «Баланс» URL: <https://balance.ua/>
5. Журнал «Бухгалтерський журнал» URL: <https://i.factor.ua/ukr/>
7. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>
8. Національний банк України URL: www.bank.gov.ua.
9. Міністерство економіки України URL: www.me.gov.ua.